

Mistä on kysymys?

Työmarkkinakeskusjärjestö Akavan hallitus päätti kokouksessaan 19.1. toteuttaa Akavan koordinoiman poliittisen työtaistelutoimenpiteen eli ulosmarssin 6.2.2024 klo 14. Ulosmarssi päättyy klo 16.

Akavan jäsenjärjestöistä ulosmarsseihin osallistuvat seuraavat jäsenjärjestöt: Agronomiliitto, Akavan Erityisalat, Akavan sairaanhoitajat ja Taja, DIFF – Ingenjörerna i Finland, Insinööriliitto, KTK Tekniikan Asiantuntijat, Kuntoutusalan Asiantuntijat, Luonnon-, ympäristö ja metsätieteilijöiden liitto Loimu, Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia, Suomen Farmasialiitto, Suomen Lääkäriliitto, Suomen Psykologiliitto, Suomen Puheterapeuttiliitto, Suomen Terveystieteiden liitto, Suomen Työterveyshoitajaliitto, Tieteentekijät, Tradenomit ja Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut.

Ketä ulosmarssi 6.2. koskee?

Ulosmarssi koskee yllä mainittujen Akavan jäsenjärjestöjen työsuhteisia jäseniä julkisella ja yksityisellä sektorilla pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa), Tampereella ja Turussa ja osin muilla paikkakunnilla. Toimenpide koskee ja/tai myös kyseisten jäsenjärjestöjen opiskelijajäseniä edellä mainituilla paikkakunnilla.

Jäsenjärjestöjen hallinnot ovat tehneet järjestöpäätökset poliittiseen mielenilmaukseen osallistumisesta ja se suojaa ulosmarssiapaikkakunnilla työskenteleviä työsuhteisia jäseniä henkilökohtaisilta seuraamuksilta.

Ulosmarsseihin osallistuvat Työterveyshoitajaliiton työsuhteiset jäsenet Tampereella ja Turussa 6.2.2024. Liiton järjestöpäätös suojaa myös muualla Suomessa työskenteleviä jäseniä, jos nämä osallistuvat 6.2. muiden liittojen kanssa ulosmarssiin työpaikoiltaan tai opiskelupaikoiltaan. Virkasuhteisille jäsenille poliittinen mielenilmaus on laiton, joten he eivät voi osallistua ulosmarsseihin.

Mikä on poliittinen työtaistelu?

Liiton päättämä työtaistelutoimenpide, joista ulosmarssi on lyhytaikainen poistuminen työpaikalta. Poliittista työtaistelua voidaan kutsua myös poliittiseksi mielenilmaukseksi tai lakoksi. Se ei kohdistu voimassa olevia työehtosopimuksia tai työsuhteen ehtoja vastaan.

Jokaisella on oikeus ilmaista mielipiteensä. Poliittinen mielenilmaus on perustuslain suojelema toimenpide, jolla pyritään vaikuttamaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Mielenilmaus voidaan kohdistaa esimerkiksi hallituksen tai eduskunnan päätöksiä vastaan. Nyt toteutettava ulosmarssi kohdistuu maan hallituksen toimia vastaan.

Miksi poliittinen työtaistelutoimenpide toteutetaan? Miksi ulosmarssi järjestetään?

Poliittisella työtaistelutoimenpiteellä Akava vastustaa osaa hallituksen työelämätoimia. Akava on esittänyt maan hallitukselle oman, perustellun ratkaisuehdotuksensa, mutta hallitus ei ole sitä noteerannut eikä vastannut siihen. Akava on myös toistuvasti esittänyt hallitukselle vetoamuksensa neuvottelujen aloittamisen puolesta. Akava ei halua, että

työmarkkinamallista säädetään lailla ja näin kahlitaan alakohtaista palkkakehitystä. Keskusjärjestö kritisoi myös työtaisteluoikeuden rajoittamista, määräaikaisten työsuhteiden solmimista vailla perustetta, henkilökohtaisen irtisanomisen helpottamista, paikallisen sopimisen hallitsematonta laajentamista sekä työttömyysturvan liian rajua ja nopeaa leikkaamista. Akavan mielestä hallituksen tulisi myös harkita uudelleen sairauspäivän muuttamista palkattomaksi ja aikuiskoulutustuen poistamista.

Ulosmarssi toteutetaan seuraavilla paikkakunnilla:

Pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa), Tampere, Turku ja mahdollisesti muilla paikkakunnilla.

Kenellä on oikeus osallistua mielenilmaukseen?

Poliittinen mielenilmaus on kaikkien perusoikeus, mutta jokainen päättää kuitenkin osallistumisestaan itse.

Koskeeko mielenilmaus liittoon kuulumattomia?

Kyllä koskee. Poliittiseen mielenilmaukseen voivat osallistua kaikki järjestäytymisestä riippumatta.

Saanko palkkaa, jos olen pois töistä mielenilmauksen vuoksi?

Työnantaja voi pidättää palkan mielenilmaukseen osallistumisen ajalta. Akavan jäsenjärjestöt ovat päättäneet, etteivät maksa lakkoavustusta ulosmarssin ajalta.

Onko ulosmarssiin pakko osallistua?

Jäsenen ei ole pakko osallistua. Osallistuminen poliittiseen mielenilmaukseen, jolla vastustetaan maan hallituksen työelämätoimia, on vapaaehtoista.

Voiko työnantaja kieltää osallistumisen?

Työsuhteisten työntekijöiden osalta ei voi kieltää.

Virkasuhteisten osalta voi kieltää, koska virkasuhteisille osallistuminen poliittiseen mielenilmaukseen on laitonta. Virkamieslainsäädännön perusteella virkamiehellä ei ole oikeutta osallistua poliittiseen mielenilmaukseen.

Työnantaja ei saa esimerkiksi kerätä listoja mielenilmaukseen osallistujista.

Onko työnantajalle ilmoitettava etukäteen osallistumisesta?

Mielenilmaus ei kohdistu työnantajaan, vaan on poliittinen. Tällöin ei tarvitse ilmoittaa, sillä poliittista työtaistelua ei koske ennakoilmoitusvelvollisuus. Kohteliasta on kuitenkin ilmoittaa etukäteen työnantajalle mielenilmaukseen osallistumisesta, jotta poissaolosi ei aiheuta kohtuutonta haittaa ja se voidaan huomioida työvuorosunnittelussa.

Työnantajani kieltää osallistumisen vedoten turvallisuuteen, hätätyöhön tai suojelutyöhön. Mitä teen?

Ulosmarssilla ei vaaranneta kenenkään henkeä tai turvallisuutta. Sellaiset tehtävät, joihin tämä voi vaikuttaa, tehdään myös ulosmarssin aikana. Monella alalla ei ole hätä- tai suojelutyöksi tulkittavaa työtä, joten siihen vedoten työnantaja ei voi kieltää osallistumista. Työnantaja ei voi työnjohto-oikeuteensa vedoten kieltää osallistumasta mielenilmaukseen.

Voiko osallistumisesta tulla seurauksia?

Mielenilmaus on laillinen ja siihen on silloin oikeus osallistua. Työnantajasi ei voi kieltää sinua osallistumasta eikä rangaista osallistumisen perusteella.

Ainoa mahdollinen seuraus voi olla palkan pidättäminen ulosmarssin ajalta. Muita toimenpiteitä työnantajan on laitonta sinuun kohdistaa. Sanktioilla ei saisi edes uhata. Jos sinua uhataan seuraamuksilla, ole yhteydessä omaan liittoosi.

Ulosmarssi on keskellä työvuoroani. Palaanko työpisteelleni heti klo 16, kun ulosmarssi loppuu?

Lähtökohtaisesti töihin tulee palata heti, kun se mielenilmaisun päättymisen jälkeen on mahdollista.

Töistä poissaoloon vaikuttaa se, kuinka pitkä aika osallistumiseesi kuluu. Jos tulet paikalle kauempaa, menee sinulla myös matkoihin aikaa.

Voiko esihenkilö osallistua ulosmarssiin, vaikka hän olisi työnantajan edustaja?

Kyllä voi osallistua.

Entä jos sairastun?

Jos sairastut ennen ulosmarssin alkamista, sinulle on maksettava sairausajan palkkaa myös ulosmarssin ajalta. Toimita tällöin välittömästi lääkärin- yms. todistukset työnantajallesi.

Mitä, jos en pääse mielenilmauksen tapahtumapaikalle?

Mikäli et pääse tai voi tulla paikalle, voit osoittaa tukea osallistumalla aiheesta käytävään keskusteluun sosiaalisessa mediassa ja jakamalla mielenilmaisuun liittyviä postauksia.